

«Партия ишнни қайта қуришнинг моҳияти шундан иборатки, ҳар бир партия ташкилоти — республика ташкилотидан то бошланғич ташкилотгача КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленуми йўлини амалга ошириш учун фаол курашмоғи, изланиш, ўз фаолиятининг форма ва методларини янгилаш муҳитида яшамоғи керак. Бу ишни барча коммунистларнинг куч-ғайрати билангина, партиянинг ўз ичда демократияни бутун чоралар билан ривожлантириш, ҳамма поғоналарда коллектив раҳбарлик принципини амалга ошириш, танқид ва ўз-ўзини танқидни, контролни, ишга масъулиятли муносабатни авж олдириш йўли билангина қилиш мумкин. Ана шундагина янгилик руҳи вужудга келади, қоқоқлик ва турғунликка нисбатан муросасизлик пайдо бўлади».

Хўжалик ҳисобига—кенг йўл
Муҳим вазифа

Жадаллаштириш ва қайта қуриш асосида юзага келган ўзгаришлар фақат кувонтиради кишини. Узил-кесил бундай фикрга келганимиз боиси бор, албатта. Бугунги кунда меҳнат коллективларининг роли тўла ортиди. Корхоналарнинг ўзини ўзи бошқариш шариҳидаги дастуриликни қулайди. Шунинг ўзидан кўриниб турибдики, олиб борилаётган ишларнинг эртанги самараси катта. Бу йил билан социал-иқтисодий тараққиётни юксалтиришга ҳалал бераётган камчилик ва муаммоларни ҳал этишни тезлаштириш, ошқораллик ва демократияни янада чуқурлаштириш мумкин. Энг асосийси ана шу муҳим ишга ўзимизнинг қандай улуш қўшаётганимизда.

Корхонамизнинг бугунги фаолияти чуқур таҳлил этилса, иқтисодий-техник кўрсаткичларимизнинг тобора яхшиланган бораётганини кўзга ташланади. Бу кувончли, албатта. Аммо мана шу натижалар ўз-ўзидан қўлга киритилмаётгани йўқ. Хўжалик ҳисобининг илк самаралари буга дегил ҳаракат қилишни ўргатади. Ишлаб чиқаришнинг оқсаватини томонларини юқори поғонага кўтаришимизга ёрдам бериши. Бу истиқболли усулда биз 1987 йилнинг 1 январидан буён ишлаб келаёмиш, Шунга қадар бирлашмамизда юзага келган баъзи бир муаммолардан қутула олмаётганимиз. Биргина банининг ўзидан 3724 минг сўмлик қарздор бўлиб қолгандик. Хўжалик ҳисобига ўтиш ва ишга киришиш чоғида бу муаммоларнинг ташвишларидан узоқ вақтгача қутула олмадик керак, деган фикрга ҳам бориладими. Аммо ақсинча бўлди. Утган йили корхонамиз ишчи-хизматчилари ғайрат билан ишлабдилар. Бир сўз билан айтганда ўтган хўжалик йилини муносиб якунлаб, оқимизда кундаланг турган голларни олиб

Мамлакатимизда юз берган тўб ўзгаришлар ҳар бир меҳнат коллективини янгилашга, ютуқларини янги муваффақиятлар билан бойитиб боришга руҳлантирмоқда. «Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам бу борада катта ишлар амалга оширилмаётди. Сифатни яхшилаш, меҳнат унвондорлигини ошириш, шартнома мажбуриятларини бажариш коллектив ишчи-хизматчиларнинг энг асосий вазифаларидир.

СУРАТДА: корхонанинг ташаббускор коммунистлари — цех бошлиғи Г. Кузин, оператор Э. Салқова, бригадир И. Царьков, техника бюроси бошлиғи Р. Стелмак, бирлашма партия ташкилотининг секретари А. Маннопов, меҳнат ветерани С. Ингулов ўзаро сўзлашмоқда.

Т. Каримов фотоси.

давримизнинг

чек системаси жорий этилмоқда. Бу айни муҳим ва зарур масаладир. Чунки, хўжалик ҳисобини қанчалик мукамил ўрнатирсак, шунчалик тез ҳаридорлар талабини қондиришга муваффақ бўламиз. Бу яхши иш, албатта. Аммо бизни уйлантириб қўётган, ишимизнинг ривожига ҳалал бераётган баъзи бир камчиликлар ҳам йўқ эмас. Бу йил фан ва техникани ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш ҳисобига фонди юксалтириш 764 минг сўмлик ташкил этиши керак эди. Шу мақсадлар учун ажратилган иш жижозларимиз ва янги техника эса атиги 46 минг сўмликдан иборат бўлапти. Оғир саноат корхоналари агар бизларнинг талаб ва эҳтиёжларимизни ўз вақтида қондирилганда эди, мазкур муаммага заррача бўлса-де ўрин қолмаган бўларди.

Биз бугунги кунда турғунлик даври деб атаётганимиз кейинги 15—20 йил ичда рўй берган ютуқларимиз, порахўрлиги кўзбўйлагичликлар, экологик офатга бир ишчи сифатида меннинг ҳам ўз фикримизда мулоҳазаларим бор. Мен мадда боғлаб кетган бу улкан иллатларнинг ягона сабабини эътиборсизликда деб биламан. Зеро моддий ва маънавий инқирознинг ягона сабаби ҳам мана шундайдир. Эътиқод чекинган жойда меҳру оқибат ҳам, жавобгарлик ила қайғурин ҳам заволга юз тутади. Қалбпарварликни бошлашди, манлар бадавлатли кенг томир бўлди. Бугунги кунда бу гаплар ҳеч ким учун янгилик эмас, ҳақиқат бўлди, ҳамма хабардор. Эндига вазифа —

бундан буён шундай ҳождимизнинг бермаслигининг олдини олиш, жамият йўналишини ҳам, одамлар оғинини ҳам эътиқод ва йиғишга томон бундан иборат. Партиянинг қайта қурилиш, демократия, ошқораллик сингари улғувор режалари айнан шунинг учун керак.

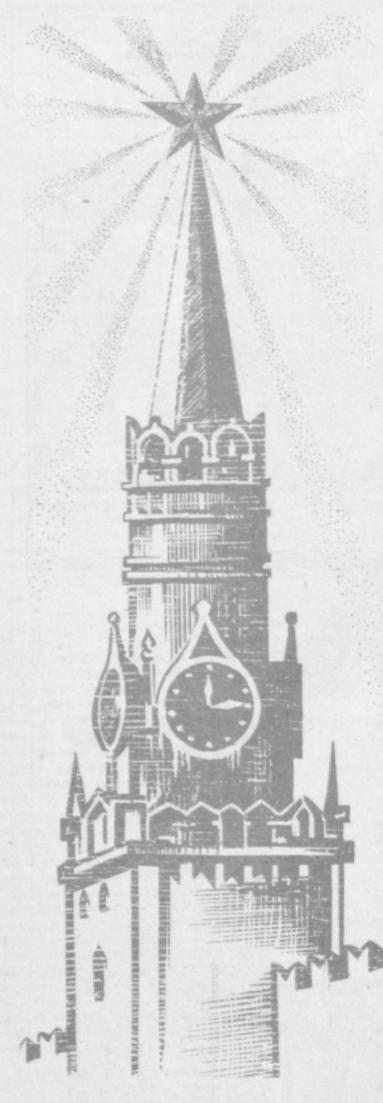
ман. Яна яқин келажакда жамият олдига, мамлакат олдига турган буюк муаммоларни ҳам қилишнинг оқилона режалари ҳам изга тушади деб умид қиламан. Яна шундай фикрим — бу аниқ ҳақиқат коммунистнинг маънавий қиёфаси ҳусулда ҳам оқибатини фикрлашув бўлади, бунда партияга қабулдан тортиб бу муътабар ҳужжатнинг ахлоққа олиб юрганларнинг ахлоқ-ю эътиқоди ҳам четда қолмайди деб ўйлайман.

Мабодо мендан «Эътиқод нима?» деб сўрашса мен шундай жавоб берган бўлардим:

— Эътиқод меннинг ишим, меннинг меҳнатим. Кейин бу меҳнатнинг келажакка, жамиятга дахлдорлигини аниқлашди.

Хуллас, бу конференцияда йиллар давомида эътиқоднинг чексизига қўнган гарилар покланади, деган умидим бор. Ҳаммамизнинг умидимиз ҳам, ишончымиз ҳам шу.

Исроил ГИЕСОВ,
2-автомобил хайдовчиси.

Ҳақиқат анжумани
Публицистика

БУГУН Ватанимиз пойтахти — Москвада ҳақиқат мажлиси очилди. Ҳа, биз катта умид ва ишонч билан Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини худди шундай атагимиз келди.

Яшашнинг ўзи гўзал. Яшашни билсак—ана шу гўзалликни қадрлаган бўламиз.

Табият неъматларидан баҳра олишнинг ўзини гўзал, фақат бу баҳра олиш ҳам меҳорда бўлса — у гўзаллик насб этади. Лекин биз ҳаёт берган шодликлардан мағрурликни кетсак, табият неъматларини ҳовучлаб оғзимизга солсак — ўзимизга ҳам, жамиятимизга ҳам жабр қилган бўламиз.

Ҳа, биз озми-кўпми жабр қилдик кўйдик. Энди биз нуқул атрофимиздагилардан камчилик излаб, оқ-воҳ қилвермай, ҳар биримиз ўзимизга синчироқ қарасак: «Хўш, мен ўзим қайта қуришга қандай ҳисса қўшаёман, халқим учун, Ватаним учун қандай эзгулик яратиб олдим», деб савол берсак, нисоний бурчимизни ҳарна адо этган бўлардик.

Конференция худди шу гапларни айтиш, ҳар биримизнинг меҳордан ошмаслигини, қуёш қондан чиқиб кетмаслигини эҳтимолга солиб қўйиш учун тўпланмапти. Кемчиларни тўлатишга, доғларни ювишга, ёноларнинг ёмонлигини ўзига тўшутириб уни йўлга солишга ҳар биримиз энг шайхир, яқиндан ишга киришмасак ҳеч нарсага эришиб бўлмайди.

Уш қуёшқондан чиққан, неъматларини ҳовучлаб оғзимга солган шахслар оқимдан тўшган эмас-ку. Улар биз аёлларнинг фарзандлари, эрлар, оталари-ку. Нега биз уларни тарбиялаб олмадик, йўлга соломладик, эйрақ бўлолмадик. Ҳай, ундай қилган, дейладик. Ахир биз аёллар қуночқилигимиз, одиллигимиз, ҳақиқатпарварлигимиз, тежамкорлигимиз билан азал-азалдан тақсир олиб келганимиз-ку.

Жуда оддий бир мисол айтгим келди.

Тошкент суви ширин, Тошкент суви тинч ва муздаккина. Унинг ҳар бир томчиқини ардоқлаш ўринга кўпгина қанларини очиб ҳолда қолдирамиз. Бир дона кўпайиб чайиш учун тўрт пақир сув оқизамиз. Нега шундай! Яқинда Қашқадарь областида бўлдим. Сув тахчил. Кўп районларда хонадонларга бир ҳафтада бир марта лавшанада пуллик сув келтирилади. Ўзингиз тасаввур қилинг, бир ҳафтада бир марта-я! Биз эса Тошкент аёллари, болалар бир кунда, балким бир соатда бир машина сув кетказиб қўлади. Бу — табиятга ҳужумнинг ўзини-ку.

Шу оддий суви ҳам ёзим ўтирибсизми, дегувчилар ҳам топилар. Лекин сувсиз бир кун яшаб кўринг-чи! Сув — ҳаёт манбаи.

Яхшилик — шу оддий неъматларини тежашдан, тупроққа, одамга, нонинг ушюнга ҳурматдан бошлашдан. Оддийликнинг қадрига етмаган одам буюкликда узоқ қоломайди. Оддийликнинг севмаган, мағрурланган одам эл-юрт эътиборини қозонамайди.

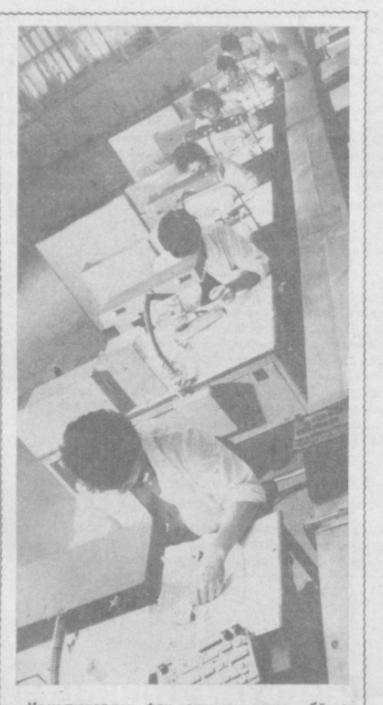
Кечагина редакцияга келган бир хатда «Врач палатадаги олти кишига олти хил «муомала қилди», деб ёзибди. Қачонгача мансабига, кийимига, қўлига қараб муомала қиламиз! Конференция мана шу каби иллатларга ҳам зарба беради, деган умиддамиз.

Конференцияга ҳамкасбим, агар тэбир жониз бўлса, оддийгина журналист Номоз Саъдуллаев ва халқ севган шоир Абдулла Орипов делегат бўлиб кетишганидан қувондик. Ҳа, ҳақиқат юзага чиқа бошлабди, дедик. Чунки авваллари фақат раҳбарлар, фақат раҳбарлар делегат бўларди-да! Мана шундай ҳақиқатларни кўпайтириш учун ҳам биз конференцияга тўпланмапти.

Тошкентлик дўғоналаримга айтадиган сўзим шу. Қўлогимизда қимматбахо эйрақ, эгинимизда қўша-қўша қўйлаб, жавонимизда қатор-қатор биллурлар бўла туриб, кўп ҳаётдан ноллийвермайлик. Бунинг ўрнига маънавий баркамоллик ҳақида, ҳаётини, одамларнинг севим ҳақида, шу ҳаётини яшатиш, одамларни тарбиялаш ҳақида, фарзандларимизга одоби ҳақида кўпроқ ўйлайлик.

Уйларимиз атрофини гулзор, дарактор қилсак, буш вақтларимизни боламизга, китобга, яхшиликларни ўрганишга бағишласак яшаш осонлашади. Ҳаётимиз чиройига чирой, мазмунига мазмуни қўшадиган ҳақиқатни кўпайтирадиган партия анжуманига омад ёр бўлсин!

Санъат МАҲМУДОВА.

Компьютерлар фан-техника асри бўлган давримизнинг рақам бўлиб қолди. Улардан нафақат йирик ишлаб чиқариш объектлари— завод ва фабрикалардагина эмас, балки кундалик турмушда, ҳар бир хонадонда ҳам фойдаланса бўлади. «Алгоритм» заводининг бш конструкторлари томонидан яратилган «Сўғдиёна» машини компьютери ҳам ана шундай техника мўъжизасидир. У кишиларнинг оғирини енгил қилишга мўъжизалар.

СУРАТДА: завод цехларидан бирида.

А. Горюхин фотоси. (ЎзТАГ).

Сўздан — амалий ишга

153-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ 1-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИ БРИГАДИРИ, СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ ХОЛХУЖА БАҲОДИРОВ БИЛАН СУҲБАТ.

— Холхўжа ана, эътироз бандирмасангиз, суҳбатимизни қурилишда қайта қуриш қандай бораётганидан бошласан.

— Айни муддао бўлади. Ҳоим ҳам шу ҳақида ўйлаб ўтирган эдим.

Лойиҳалардаги бир хилликлар кўпчилигининг аччиқ эътирозига сабаб бўлаётди. Ахир, изланамиз десак имкониятлар нам эмас! Архитекторларимиз тажриба тариқасида мамлакатимиздаги энг яхши шеърларнинг лойиҳасига мурожаат ётсалар ҳам бўлади. Қўлгина жойларда ҳозир бу борада оёй, амалий тажрибалар тўпланган. Биз ҳам давр талабини четлаб ўтмай, келажакка хизмат этишимиз керак. Шундай ишлашимиз лозимки, бажарган ишимизга ҳеч қандай эътирозлар бўлмасин. Ахир, объект бевоқиф лойиҳадан бошланади-да.

— Тажрибали қурувчи сифатида шу муҳим ишнинг резервизга тўхталиб ўтсангиз...

— Ҳозир яхши ишлаш учун ҳамма жойда имкониятлар. Техника ҳам бинозорларга ёрдамга келмоқда. Қурувчиларнинг оғир меҳнат шартларига барҳам бериладиган кўп йиллар бўлди. Ҳали-ҳали ёнимда: қурилишда янги иш бошлаган кезларим эди. Ишларнинг кўпчилигидан бошим айланаб қолаётдим. Ҳам гишт ташини керак, баъзан бетон қуёшни. Энди эса умуман бошқача. Қурувчиларнинг тадбирдорлик билан ишчи қай даражада ташкил этишлари ҳамма нарсани ҳал этади. Бошқа резервларини татиқлаб ўтиришга эса зарурат бўлмас керак. Ахир, мамлакатда юз берган революцион ўзгаришлар одамлар психологиясини тўздан ўзгариради. Уларни янгиликларни қабул қилишга ўргатади. Меҳнат коллективларида ягона принцип қарор топди. Шундай экан, бу шукҳули кунларни яна ҳам яшашдан куч-ғайратини алмаслик керак.

— Сиз меҳнат қилаётган трест, бошқарма, қолверса бригаданда нонрект қандай ўзгаришлар юз берилди?

— Трестда ҳам, бошқармада ҳам хўжалик юритишнинг янги усуллари қарор топмапти. Коллектив пудратига оммани тарзда ўргатилган ҳам ана шундай катта ишнинг бошланғичидир. Хўжалик ҳисоби шариҳида ишлашда бу усул ўзига хос босқич ролини ўташи табиий. Чунки коллектив пудратини меҳнатчиларда янги шариҳида ишлашга қўнма ҳосил қилади. Уларни тайёрлайди. Натияжада фақатгина профессионал маҳорат ортиб қолмай, янги иқтисодий шариҳида ишлашдаги илк тажрибалар ҳам тўпланган. Буни қандай изоҳлаш мумкин! Ҳатто 80-йилларнинг бошларидан янги пайтаргача бизда ишга умумий тарзда баҳо бериларди. Қурувчи ишга келиб

кедими бис, маош олаверарди. Ҳатто муқофот ҳам унинг қўлида мейдак эриб кетарди. Бу йилдан бошлаб қарор топган иш принципини аниқлаш ёрдамчи тақоман чек қўйди. Қурувчилар ҳозир меҳнатдаги иштирокигагина эмас, бажарган ишларнинг сифатига ҳам қараб ҳақ олмақдалар. Лақиллаб, сафсата сотиб кун ўтказиб юрганларга сафимизда ўрин қолмапти.

Яна бир муҳим фикрни айтмоқчимман. Авваллари бизда раҳбарлардан тортиб инженер-техник ходимларнинг барчаси белгиланган миқдорда ойлик маошларига қараб ҳақ олган бўлсалар эндиликда қурувчиларнинг амалга оширган ишларидан келиб чиқиб моддий жиҳатдан таъминланмоқдалар. Хўжалик негашти ҳисоб-китобларини юритишда маъмуриятга яқиндан ёрдам бермоқда. Бунинг эса ўзига хос афзаллиги бор. Энди итиса-итисамас ҳар бир ходим кўпчилиги учун қайғуришга, қурилиш майдонлариди гишти юрганишга ўз ҳиссасини қўшишга мажбур. Умум ҳаракатдан ўзини бироқ четга торса борми, лабини тийлаб қолади. Сўнгги пўшаймонга эса ҳожаат йўқ.

— Кейинги икки йил ичда Чилонзор райониди гишти массивлар жамолдан дил яйрамоқда. Шунинг дег, ўтган йил охириддан бошлаб барпо этилаётган йил Гулистон массиви ҳам деярли кўпчилигининг эътиборини тортмапти. Бунда асосан сиз меҳнат қилаётган трест қурувчиларининг ҳиссаси бор. Мас-сивиди гиштилар ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Эътироз берган бўлсангиз, ҳозир массивнинг ҳамма бурчгадига иш қайнапти. Иш бошдан буён бригаданимиз бинозорлари бу ерда ишита янги уйни ишга туширдилар. Ҳозир унчинчи объектда қурилиш-монтаж ишлари олиб борилапти. Қурилатган шу 31-йили йилнинг тўртинчи кварталда ишга тушир-миш. Натияжада яна 64 оила ўзининг турар жой шариҳини яхшилашди. Бригаданимиздаги 31 қурувчи-лардир. М. Саматов, Миртолиб Раҳимов, Нўъмон Ҳонимуротов сингари ана шундай жонқуяр қурув-чиларимиз бугунги кунда самарали меҳнатлари билан юртимизни янада яшатишга, оқод массивлар барпо этишга барқалиб улуш қўшиб келмоқдалар. Эшларга насб сирларини мукамил ўргатишлати. Шу бондан ҳам эришайтган ютуқларимиз доимо қувончли бўлмоқда.

— Бригаданда кўп сменалилик ҳаракати қандай йўлга қўйилган?

— Бугунги улғувор ишларнинг қўлами ўз-ўзидан илгор усуллари фаолиятга кенгроқ тадбиқ этишини

тақозо этаётгани ҳеч кимга сир эмас. Кўп сменалилик ҳаракати ҳам ана шу ишнинг самараси бўлиши керак. Бу аниқсиз уя-юк қуришига талаб ортаган ҳозирги шариҳида жуда муҳимдир. Қурилиш ташки-лотимизда биринчи бўлиб ишчи ва уш сменада иш-лашчи бригаданимиз бунёдкорлари бошлаб берган эди-лар. Ҳозир тўпланган тажрибалар аҳми. Самараси ҳам қутилиганидек қувонтирмоқда. Аммо бир муаммо бошим кўп сменали иш наравинда оғир қийинчилиқна солиб қўйяпти. Қурилиш материаллари таъминоти ни талаб даражасига кўтариш вақти етди. Бу борада жиҳиддорлик ўйлаб қўйиш, аниқ тадбирларни амалга ошириш зарур. Ана ҳолда ҳар дом бўлганидан ҳо-зир ҳам қурилиш материаллари таъминотидаги сусти-нашлик ишимизга пайд бераверди. Виз асосан гишт-ли иморатларни, турар жой биноларини қурашим. Аммо қурилиш материалларининг ана шу турин билан таъминловчи гишт заводлари шаҳримиздагина эмас, областда ҳам бармоқ билан санари даражада оз. Улар ўртасида рақобат ҳам йўқ. Агар бунга эришил-ганда эди, гишт сифати ва таъминоти учун таъмин-отчи заводнинг уш қайғурган бўларди. Афсуски, ҳали, бунга эришганимизга йўқ. Гиштга талаб ор-тиб кетганидан қурилиш майдонларида бу хил маҳсулот бажонидил қабул қилиб олинмоқда. Қурув-чи учун ҳар бир минутининг қадри бошқача бўлади. Бунинг биз уч сменада ишлаётган пайтимиз-дан буён яхши аниқлаб туришимиз. Меҳнат интизомининг қатъий йўлга қўйилгани ва ҳар бир дақиқадан самарали фойдаланаёт-ганимизни аниқлашга уш сменали иш режимида-да дидил ҳаракатларимизга ҳали сўйсайганича йўқ. Виз уни яна ҳам тақомиллаштиримоқчимиз. Бошқармада ва трестимиздаги бошқа бригадалар ҳам бу усул афзалликларидан баҳраманд бўлмоқдалар. Ишда сиф-ат ва самара таъминланмоқда.

— Бугун Ватанимиз пойтахти — Москвада Бутун-иттифоқ XIX партия конференцияси очилди. Мамла-катимиз коммунистларнинг улкан анжумани партия ва халқ ҳаётини муҳим воқеа аниқлаш шубҳасиз. Сиз конференциядан нималарни кутаясиз?

— Олдимизда турган вазифаларни қай даражада ҳал этиш ўзимизга, куч-ғайратимизга боғлиқ. Конфе-ренциядан умидимиз катта. Ўйлаймизки, бу улкан анжуман қайта қуришни жадаллаштиради. Демок-ратия ва ошқоралликни янада тақомиллаштиради.

— Қандай истагини бора?

— Сўз ва иш бирлиги бундан буён ҳам қайта қу-ришда ўз қудратини кўрсата берсин.

Суҳбатни Рустам АЗМАДАЛИЕВ ёзиб олди.

Ишчи олам

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ВА «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТАЛАРИ ЖАМОАТЧИЛИК РЕДАКЦИЯСИНИНГ ОЙЛИК НАШРИ

№ 6 1988 йил июнь

Москвада олам нигоҳи

Инсонни ўйлаб

«Қайта қуришнинг бош омили нима?» — «Мушоҳада» мухбирининг ушбу саволига «Алгоритм» заводи директори. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутаты, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси делегати Раҳим Ражабов қуйдагича жавоб берди:

— Биз шунга ўрганганмиз; раҳбар энг аввало, корхона маҳсулотини, ишлаб чиқариш қувватларини оширишни, планини ўйлайди. Хўш, бу ишларни қим қилади? Инсон, ҳа, одамлар. Менимча, биз биринчи навбатда шу қўли қадоқ кишилар ҳақида қайғуришимиз лозим. Шундай қилганда иш суръати ҳам, маҳсулот сифати ҳам яхшиланаверади. Буни ўз тажрибамдан яхши биланам.

Мана, бир мисол. Заводи-мизда янги цех корпуслари қад кўтарди, завод ҳовлисида янги пайтда 3 мингта мевали дарахтдан ташкил топган янги боғ, ажойиб гулзор барпо этилди. Дам олинч заҳиса, пионерлар лагерри, ёрдамчи хўжалик вужудга келтирилмоқда. Яқинда касалхона ва профилакторий-миз учун Чехословакиядан замонавий ускуналар ола-п-миз.

Ана шу тадбирлар иш унумдорлигини кескин ошир-ди. Натижада хизматчилар даромади 25 ва ишчилар иш ҳақи 17 процентга кўпайди. Биз бир масалага жиддий эътибор бераймиз: ишла, ярат, ташаббус кўрсат — шунга яраша ҳақингни ола-сан, ландовурлик ёки инти-зомсизлик қилдингми, биз-дан ўпқалама, ҳар ким оқ-качини ўради!

Ҳозир шу куннинг нафаси билангина яшашнинг ўзи кам-лик қилади. Биз уринбосарлар тайёрилаша алоҳида аҳамият бераймиз. Мактаб ислоҳоти юзасидан белгиланган про-грамма бажарилишига ўз ҳис-самизни қўшиб мақсадда учта мактаб устидан оталиқ қилаймиз. Уларга ҳисоблаш техникиси олин учун 260 миғ сўм маблағ ажратдик. Партияимизнинг улкан ан-

Делегатларни кузатганда: икки интервью

Раҳим РАЖАБОВ.

Зикр МУҲАММАДЖОНОВ.

жуманига делегат қилиб сай-ланиш жараёнида завод ком-мунистларининг шаънинга айтган фикрлари ҳамон қўлоқ-ларимда жаранглаб турибди. Мени қаттиқўл, аммо мен билан ишлаш завқиди, дейиш-ди. Баъзан ранжитиб, кейин кечирам сўрашимгача тапи-ришди. Бундан бир неча йил олдин раҳбарнинг юзига қара-б бу хилдаги гапларни рўй-рост айтиш қийин эди. Энди эса кишиларда активлик кучайди, ташаббускор, кам-чилик ва нуқсонларни бетга айтадиган бўлиб қолишди.

Ишчи ва хизматчилардаги ана шу жўшқинлик ҳеч қачон сўнмаслиги, бунинг учун эса уларга гамхўрлик доимий ва самимий бўлмоғи лозим.

Бу бир бахтки...

«Мушоҳада» мухбири СССР халқ артисти Зикр Муҳаммаджонов билан учрашди. Ҳақиқат вақти зиқ севимли санъаткор билан суҳбатимиз гоёат тиз-ғиз ўтди:

— Зикр ака, Бутунитти-фоқ XIX партия конферен-циясига жўнаб кетаясиз. Ҳо-зир қандай ҳиссиёт ва туйғу-

лар қалбингизни чулғаб ол-ган?

— Ҳа, бахт менга қулиб боқди. Бу шундай бир бахт-ки, унинг замирида юксак ишонч, санъатга муҳаббат, ҳалол меҳнатта чексиз эҳти-ром мужассамдир. Демак, умрим зое кетмабди. Киши-лар, айниқса, коммунистлар меҳрини қозониш осон эмас. Шу ишончу меҳр мени ижод-нинг сеҳрли самовотида яна-да баландроқ парвоз қилиш-га ундайди.

— Актёр бўлиш қийин, албатта. Сиз бу қўлғу дар-гоҳга қандай кириб келдин-гиз?

— Санъат эшигини ҳар ким ҳар хил оқади. Биров-лар очингилдан фойдаланиб ўзини ичкарига уради, баъ-зиларни кимлардир оляб ки-риб қўяди. Устоз кўрмаган бизнинг авлод эса қадоқ қўл-лар билан театр дарвозасини очганлардан. Мана, ўзимдан қиёс. Театр ва рассомлик санъати институтини бирин-чилардан бўлиб битиргандан кейин театрга эмас, заводга ишга кирдим, сўнгра авиация заводи қурилишида монтаж-чи бўлиб ишладим. Ахир, уруш пайти, Ватанга қурол, ўқ-дор ва самолётлар керак эди-да ўшанда. Қундузи қу-рилишда ишлаб, кечқурун ҳарбий корхоналар коллек-тивлари ҳузурида ўз санъ-атимни намойиш этардим,

госпиталларда, ўқув баталь-онларида бўлардим.

— Ҳамза номидаги театр-нинг бир пайтлардаги доври-ғи ҳақида эшитганмиз. Уни ана тиклаб бўлармикми?

— Чиндан ҳам 50-йиллар-да театримизга одам сизмай кетарди. Турғунлик йиллари-да томошабни биздан юз ўғирди. Бунинг сабаби, ав-вало, театрнинг тўрт девори нчидан ташқари ҳатлаб чиқ-май қўйди, оммавий томо-шабинни унутдик. Қолавер-са, бир томондан кино, ик-кинчи томонда телевизор ҳукмронлик қилаётган бир шароитда ижодий изланиш, ҳаммабоб спектакллари саҳ-нага олиб чиқиш ҳақида жиддий бош қотирилмади. Ахир, ҳа деб битта пластин-кани айлантравериш ҳам одамларни зериктириб қўй-ди-да. Ҳозир театрнинг ил-гарини шухратини тиклаш учун ҳаракат қилинайти. Ешлардан Ш. Сафоева, Т. Муминово, М. Ражабов, Г. Зокнрова, С. Юнусова синга-ри ажойиб санъаткорлар са-фимизга келиб қўшилди. Ре-пертуар масаласи билан маш-хўр санъаткор С. Девонов ҳарҳақлигидаги бадиий Со-ветгина эмас, балки театр-нинг ҳар бир ижодий ходи-ми мунтазам шугулланиш-ти.

— Конференциядан қў-нарса кутяяпти. Сизнингча асосий эътибор нималарга қаратилади?

— Эътироф этиш керакки, неча ўн йиллардан кейин конференция чақирилиши-нинг ўзи партия структура-сида ленинча нормаларнинг тиланаётганлигидан далолат-дир. Партияимизнинг съезд-дан кейинги бу улкан анку-мани мамлакатимизда амал-га оширилаётган қайта қу-риш ва демократия билан боғ-лиқ ҳозирги фаолиятимиз-ни таҳлил қилиб, бу соҳа-ларда амалга оширилган иш-ларга яқун ясайди, съездга-ча бўлган даврнинг улғувор программасини белгилаб бе-ради. Ишончим комилки, бу умумпартия қурултойи социализм қурилишида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бў-лади. Ҳар қалай биз шунга умид боғляймиз.

— Ижодингизга барака, Зикр ака!

— Раҳмат! Суҳбатларни Абдулла НУРБЕК ёзиб олди.

Табриклар, таклифлар, истаклар Ленин айтганидек

Маълумки, Ленин халқ вакил-ларининг ижро органлариға тобе бўлиб қолишдан ҳақиқат чўчиб юрар эди. Шунинг учун ҳам у Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитетида Халқ ком-миссарларининг ваколат билан иштирок этишига қарши бўл-ган.

Доҳий вафотидан кейин социалистик демократиянинг бу асосий принципи бўзилди. Ҳукумат раҳбарлари қонун чиқарувчи олий органда ҳам, республика ва маҳаллий Со-ветларда ҳам депутат сифати-да қатнашадиган бўлди, ҳатто бошқарув органлари раҳбар-лари давлат органларида ал-батта ваколатга эга бўлиши лозимлиги қатъий қилиб қўйил-ди. Бу эса халқ вакилларининг ўз ҳуқуқларидан тўла фойда-ланишлариға ҳанузгача пўтур етказиб келмоқда. Истардим-ки, ижроком аъзо ва раҳбар-лари Советларга аъзо [депутат] бўлишмасини, шунда депутат-ларнинг, умуман Советларнинг таъсир кучи катта бўлади.

Тўхтамурад РАҲМАТУЛЛАЕВ, Тошкент агрегат заводининг ишчиси.

Коллектив тавсия этсин

Бўлажак КПСС аъзосини коллектив чиғирингдан ўтказиш лозим. Агар комсомол ёшда бўлса, буғдайлар касоба союза ва комсомол аъзоларининг алоҳида йиғилишларида муҳо-кама қилиниб, лойиқ деб топилса, ҳар бир йиғилиш ўз тавсияномаларини бергани маъқул. Шундайла коммунист берган учинчи тавсиянома ҳал қилувчи овозга эга бўлади. Менимча, номзод, ҳақиқий аъзоликка ўтганида фақат ком-мунистлар тавсиянома бериш-лари керак.

Кандидатлик стажри ҳақида қуйидаги фикрни ўртага ташла-моқчиман: менимча, стаж му-датини чеклаб қўямаслик ло-зим.

Неъмат РАҲМАТОВ, юрист.

Ишчилар ҳузурида

«Биз ваколат берганмиз»

Бугун Рустамжон ланжроқ кўринди, юзидан табассум аримайдиган бу йигитнинг аъзойи бузуқлиғи у билан ёнма-ён ишлаётган Вали опани ташвишга солди.

— Нима бўлди сенга.

— Узим шундай... Бошим бир оз оғриб ту-рибди.

— Вврача кўрсатмадингни?

— Кўрсатдим. Хафли эмас, лекин оэроқ ётиш керак, деди.

— Нега ишга келдинг, — куйинди опа, — ётсанг бўлмасмиди?

— Кўзим қиймади, — йяманиб гапирди Рус-там, — план тўлай-тўлай деб турганда ётиб олсам, қандоқ бўларкан?

— Биз бормиз-ку ука, бемалол ётиб давола-навер...

Цехдагилар айтганидек, қўли гул, Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари кавалери, С. Раҳимов район партия комитети аъзоси, Ўзбе-

кистон Компартияси Марназий Комитети аъ-золиғига кандидат Валентина Ивановна Тара-рова кунлик нормасини ички бараваар бажа-риб келаятганлиғи учунгина эмас, принципиал коммунистлиғи, ҳамма ёшларга меҳрибон ва гамхўрлиғи тўғриси ҳам барча уни сидқидил-дан хурмат қилади. У 29 йилдан бери 1-цехда станокчи бўлиб ишлайди. «Тошкент» мебель ишлаб чиқариш бирлашмасида уни танимай-диган, ҳурматини бажо келтирмайдиган киши намдан-кам топилади. Корхона меҳнатнашлари В. И. Тарантаровани Бутуниттифоқ XIX пар-тия конференциясига бир овоздан делегат этиб сайлашди.

— Опага биз ваколат берганмиз, — дейди Рустам Арслонов, — юксак анжуман минбари-дан туриб у бизнинг қалбимиздаги гапларни айтади, бунга ишонамиз.

Дилмурад ОБЛАЕВ.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси делегати В. И. Тарантарова.

Табриклар, таклифлар, истаклар

Чеклангани яхши-ю...

КПСС Марказий Комитетининг XIX партия конференциясига тезисларида раҳбарлик икки мuddатдан ошмаслиги, фақат кўпчилик лозим деб топилгандагина учинчи мuddатга чўзиш мумкинлиги кўрсатиб ўтилади.

Ҳа, раҳбарлик мuddатининг чекланганлиги яхши, аммо шу тартиб демократиямизнинг асосий талабларидан бири бўлиб қолмоғи керак.

Шу ўринда яна бир фикр: бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида юқори партия органлари раҳбарлари фаолиятига ҳам яширин овоз йўли билан «ҳа» ёки «йўқ» қабилида баҳо берилсин. Овоз натижаларига кўра комитетларнинг секретарлари ўз фаолиятларини давом эттирадиган ёки лавозимини тарк этади.

Абдураҳмон МУСТАҒОЕВ, Тошкент политехника институтининг катта ўқитувчиси.

«Номзодимни овозга қўяман»

Ораминда шу хил тоифадаги одамлар бор: ўткир ташкилотчи, ниҳоятда софдил, ғайратли, принципиал, мустаҳкам иродали, аммо жуда андишли. Афсуски, шундай кишиларни ҳақ тезда пайқаб ололмаслиги ҳам мумкин. Агар улар раҳбарлик поғонасига кўтарилишса, ҳеч шубҳасиз, бундан жуда катта наф кўрилади. Менимча, неча ўн йиллар давомида ҳукм суриб келган беўрин андиша пардасини йиртиб ташлаб, ана шундай кишилар ўз номзодларини ўзлари овозга қўйишга ўрганишлари керак. Бунинг нямаси ёмон!

Мардон УМИРОВ, 1-уйсозлик комбинатининг қурувчиси.

Амал имтиёзлари ҳақида

Раҳбар бўлиш оғир: ҳар кунини ўнлаб муаммоларга бош урасиз, баҳслашасиз, асаблар бузилади, мазмунли ўтган кун ниҳоятда эса баъзан қушдай енгил тортасиз. Мен бу гапларни раҳбарини салқин хонада ўтириб фақат буйруқ бериш билан шуғулланадиган кимсалар, деб тушунадиган кишиларга қарата айтаялман.

Тўғри, раҳбарлик иши мураккаб. Аммо шунга яраша давлатимиз шароит ҳам яратиб қўйибди. Жумладан, ҳар хил имтиёзлар, хизмат машиналари, алоҳида стационолар. Эҳтимол шундай бўлиши лозимдир. Бироқ айри раҳбарлар бу имтиёзларни сунистьемол қилишяпти. Саноат ва озиқ-овқат маҳсулотларининг энг сараси ҳеч қанақа навбатсиз баъзан уларнинг уйларига етказиб бериллади.

Камтарлик ва ҳалоллик — раҳбар фаълиятининг бош мезони бўлсин.

Бувайшо УРИСҚУЛОВА, 4-қўйилқ массивда яшовчи уй бекаси.

Оғиздаги гаплар

— Бюрократизм машинаси ремонтлаб бўлиб қолди. Аммо қайта қуриш даврида унинг эҳтиёт қисмларини топшиш мушкуллашяпти.

— Идорамиз бийосини эндигина қайта қуриб олганимизда қайта қуриш бошланиб кетди-я!

— Қайта қуриш нима ўзи! Қузатиб бораёяман, шаҳримизда бирорта бино бузилиб қайта қуришгани йўқ.

Санъатсиз бир қуямиз ўтмас, гапнинг очиги.

Биз бугунча ҳаваскор,

Санъатнинг чин ошиғи.

Р. Шарипов фототўди.

Имкони беқиёс тузум

СССР ва Америка раҳбарларининг Москвада бўлиб ўтган учрашувлари ва келишилган битимлардан сўнг инсоният биров енгил торгандай бўлди. Чунки кулол-сизланишнинг реал имкониятлари вужудга кела бошлаган эди. Аммо капитализмнинг ғарбдаги айрим маддоҳлари тирноқ ичидан кир излаб, Совет Иттифоқига уй-жой муаммоси кучаймоқда, инсон ҳуқуқини бузилмоқда, дея ҳамон жар солишяпти. Англия ва Францияда чиқадиган ўта оғмачи буржуа матбуоти намоёндалари ҳарбий концернларнинг очилган очил малайларига айланиб қолишган.

Фақатларга мурожаат қилайлик: урушдан кейинги

дастлабки ўн йилда бизда уй-жой фонди урушдан аввалги даврдагига қараганда 1,5 марта ошди. Қурилишимиз миқёси ҳақида мана бу рақамнинг ўзи ҳам айтиб турилади: кейинги ўн йилликда 150 миллион совет кишилари ҳовли тўйларини ўтказишди. Бу Франция, Англия, ва Испания аҳолисини ўтказишди. Совет Иттифоқига уй-жой муаммоси кучаймоқда, инсон ҳуқуқини бузилмоқда, дея ҳамон жар солишяпти. Англия ва Францияда чиқадиган ўта оғмачи буржуа матбуоти намоёндалари ҳарбий концернларнинг очилган очил малайларига айланиб қолишган.

Шуни таъкидлаш лозимки, ҳозирги капиталистик жамиятда инсоннинг ҳуқуқ-

ларини оёқ ости қилиш кунудалик оддий бир воқеа бўлиб қолган. Айниқса, бу Қўшма Штатларда яқин оқибатда кузга ташланади. Ҳолбуки мазкур мамлакат раҳбарлари Ғарбнинг эркин демократияси фазилятлари тўғрисида ногора қоқишни яхши кўришяпти. Модомки, миллион-миллион америкаликлар меҳнат қилиш ва уй-жойли бўлиш, социал таъминланиш, илм олиш ва соғлиқни сақлашдек энг оддий ҳуқуқлардан маҳрум этиб қўйилган экан, инсон ҳуқуқлари ҳақида гапирини кинизоламачиликнинг ўзгинаси эмасми? Ҳозир салкам 40 миллион америкалик расмий равишда белгиланган «камбағаллик чизигидан» пастда бир амал-

лаб кун кўрмоқда. Капиталистик оламнинг энг бой мамлакатидан уч миллион ўқисиз киши бор. Кватирра ҳақи эса осмону фалақда.

Социализм — ўз моҳияти жиҳатидан имконияти ниҳоятда беқиёс тузум. Айниқса, қайта қуриш кенг авж олган ҳозирги даврда унинг қирралари минг хил рангда жилдоламоқда. Совет кишилари янги куч, янги ғайрат билан эзгу мақсад сари интилоқлар. Ғарбнинг эфирдаги вайсақиларига жавоб шу: лайча хуриб қолавереди, катта қарвон йўлида давом этаверади.

Алишер РЎЗНЕВ, ҳалқаро шарҳловчи.

Тонг отмоқда...

«Мушоҳада» почтасидан

Бу—масъулиятсизлик

«Йиғлама, Нигора»ни ўқиб юракларим эзилди кетди. Газета орқали фарзандга бе-мехр ота-оналарни аямал танқид қилиш лозим. Енгилтаклик қилиб, охир-оқибатда чақалоғини туғруқхоналарга ташлаб кетган жувонлар ҳақида ҳам танқидий мақола ўқини хоҳлардим. Жажжи газетамизни бир ойда бир марта чиқариш камлик қилади.

Арофат ЗУҒАРОВА, Оқинбобов номидаги бош кийимлар фабрикаси ишчиси.

Маҳмудахонга раҳмат

Болалар уйининг бекаси Маҳмудахонга «Мушоҳада» орқали самимий ташаккур айтмоқчиман. Нигора ва Бахтиёрлар Сизнинг оналик меҳрингиз олдида қардор бўлиб қолмаслигига ишонман. Газетача ҳақида эса шундай демоқчиман: материаллар қисқа ва лўнда, ўқиганда зерикмайди киши. Аммо доимий мулоқотда бўлиш учун кимлар билан алоқа болашим билмаймиз, газета тагида ҳатто телефонлар ҳам йўқ.

Фарида МУҲАМЕДОВА, уй бекаси.

Шифокорларга сўз беринг

Кичкина газетани ўқиб жуда хурсанд бўлдим. Мақолалар кичик, содда ва раво ёзилган. Ҳозир арақхўрликка қарши кураш қизгин. Лекин тамакининг зарарига ҳанузгача кўпчилик тўла тушуниб етгани йўқ. Кашандаликка қарши жанговар ҳужумни «Мушоҳада» бошлаб берса мақбул бўлур эди. Шифокорларга кўпроқ ўрин беринглар. Менинг ўзим ҳам шу мавзуда бэлзи фикрларимни ёзиб юбордим. Газетани тез-тез чиқариб туриш керак.

Исмоилжон ТУРДАЛИЕВ, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист.

Бепарво бўлманг, одамлар!

«Мушоҳада»нинг шу йил 29 март сонидида «Триқиларга очил хат» рубрикаси остида «Қочайди девори» сарлавҳали мақола эълон қилиниб, унда Ўзбекистон ССР халқ шоири Со. бир Абдулла ашган ҳамда кўлгина таниқли сўз санъаткорлари меҳмон бўлган боғнинг қаровисига ҳолда қолганлиги, шоирнинг уй-музеи, йн ташкил этишга эътибор берилмаётганлиги танқид тингига олинган эди. Шу муносабат билан редакциямиз газетонлардан кўплаб хатлар олди. Уларда халқ шоирининг номи ва хотира-си эътиборинишга лойиқ эканлиги таъкидланди. Айрим фанр-мулоҳазалар билдирилди.

Со. бир Абдулла халқ севган, назарга тушган ҳақматқаш шоирлардан бири. У Ҳамза Ҳақимзода Ниёзийнинг шоғирди эди. Ҳамза кўлига эндигина қалам олиб, ижод майдонига кириб келётган ёш шоирга «Давримизнинг Муқимийси бўлиш пайида бўл», деб оқ йўл тилган. Ҳақиқатан ҳам Со. бир Абдулла совет замонасининг Муқимийси бўлиб етишди, халқ ашуларига айланган газалар эди. «Тоҳир ва Зўҳра», «Алломиш», «Муқимий», «Гул ва Наврўз» музикали драмалари билан шуҳрат топди.

Қарангки, шундай машҳур шоирни вафотидан сўнг унутиб қўйибмиз, у яшаган уй ва боғ лоқайдлик тумани аро қолиб кетибди. Бир нарсга бизни ажаблантиради: хотира кунини бу ерга шоирнинг руҳини йўқлаб ҳеч ким келмадикининг Бундан ўттиз йил олдинги ноҳақликлар ҳақида тўлиб-тошиб гапиримиз, кўзимиз олдида нәҳот сўраб турган шоир руҳи ва боғига қиё боқмаймиз.

Мен шоирнинг жуда кўп муҳлислари номидан таклиф киритмоқчиман: «Гулшен» маданият ва истироҳат боғи Со. бир Абдулла номи билан аталиб, келгуси йил Хотира кўнгида ижодкор қалби вабога ва мусавффо жойга, шоирнинг уйи ва тоза эйратгоҳга айлантирилса айни мuddао бўларди.

Абдулла ТОЛИПОВ, санъаткор.

Тинчлигинг шоним

(Икки буюк давлат ўртасида Москвада шартнома имзоланиши муносабати билан).

Яхши ишни аҳли олам, меҳрибонлик дейдилар. Яхши раҳбар бергай элга фаровонлик дейдилар. Ут олиб кетгай эди, дунёни ядро дастидан, Асралиб қолса замин тез, бу омонлик дейдилар. Ақду идрок-ла қўл урди, қанча доно, лекин эл, Айласа ядрони ким даф қаҳрамонлик дейдилар. Аҳдлашиб, суҳбатлашиб, ғисофа оҳир келишиб, Хужжат имзолаганини, аҳди равонлик дейдилар. Дushmanни душман десангиз, ёвлиги ортар аниқ. Ёвни ҳам дўстликка тортиш, зўр инсонлик дейдилар. Эй, онаизорим — замни, тинчлигинг шоним менинг, Онанни қадр айлаганлар, соф имонлик дейдилар. Деҳқоний меҳнатда пок, бир танти халқ авлодима, Халқ, Ватан тинч бўлган оиларни комронлик дейдилар.

Тўхтамураод ДЕҲҚОНИЙ.

БУЛБУЛНИНГ АСАРИ

(МАСАЛ)

Бойўғли, Қизилиштон, Чумчуқ ва Булбул биргалашиб қўлёзма асарларини «Қушнашарга олиб боришибди. Улар тўпла-тўри нашриёт директори Олаҳакка ҳузурига киришибди. Директор консултант Загачавойга буюрибди. Хуллас, уч қушнинг асари унга маъқул бўлибди ва ҚБК (Қушларнинг биринчи китоби) сериясида нашр этилажагини айтибди.

Булбулнинг асари эса қўлга қайтариб берилибди. Чунки у Чугучуқлар муҳокамасидан ўтиши ва комиссия раиси Қаргавойнинг тақдиминомасини олиши керак экан!

Нуриддин ЯҲЁЕВ.

Мардлик мадҳияси

Марҳум жангчи Умаржоннинг ўғли Дилшод ўсиб-ўлғайди, оилали бўлиб янги участкага кўчоқчи бўлганида эски чамадон ичидан сарғайиб кетган, учбурчак шаклдаги хатни топиб олди, ўқий бошлади:

«Қадрдон дўстимиз Умар Жамилонинг оиласига. У. Жамилов шу йил 23 февраль — Совет Армияси кўрак кечаси штабни душман айгоқчиларидан ҳимоя қилишда қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Биз қуролдош дўстимиз У. Жамилов ва яна бир неча жангчини мактаб рўпарасидаги тепаликка дафн этдик. Вақти келиб, биродаримиз қабрини зиёрат қилгани келсангиз, унинг жасадини шу ердан топасиз.

Скудовск шахридаги 1-ўрта мактабнинг бир группа ўқитувчилари.

25 февраль, 1945 йил. Бу хат Маҳфуза опа дардини янгилади. Уша оғир дардди кунларни (1945 йил февраллини) эслаб, кўз ёши билан бўлган воқеани айтиб берди: — Ҳа, ўғлим, шу «қора хат» келганида сен 7 яшар, онанг Шохида 12 яшар бола эдиларинг. Бу хабарни эшитиб, ойлаб йиғладим, кўйдим, алмо мурғак кўнгиллари озор чекишини истамдим. Шу тўфайли хатни чамадонга яшириб қўйган эдим.

Воқеаларни батафсил билиш учун Дилшод Жамилов Скудовскдаги мактаб ўқитувчиларига мактуб йўллади. Кўп ўтмай хатга тубандаги мазмунда жавоб мактуби келди: «...Биз Умар Жамилонин дафн этиш маросиминда қатнашган кекса ўқитувчилар билан суҳбатлашиб, сизга ушбу мактубни йўллаяпмиз.

У Жамилов ҳақиқатан ҳам 1945 йилнинг 23 февралига ўтар кечаси фашист соқчилари билан бўлган жангда қаҳрамонларча ҳалок бўлган. Қаҳрамоннинг жасади ўша вақтда штаб бўлган мактабимиз олдидаги тепаликка дафн этилган. 1965 йилда Скудовск шахар Совети ижроия комитетининг қарорига биноан лейтенант Умар Жамилов ва унинг қуролдош дўстлари лейтенант Геннадий Николаевич Иванов, гардия капитани Моисей Наумович Поляков, ефрейтор Махмуд Мухаммаджонвич Алимбеков каби ватандошларимизнинг ҳоқи у ердан олиниб «Биродарлик қабристонига» дафн этилди ва ёдгорлик ўрнатилди. Ёдгорлик атрофида гулзор барпо этилган. Мактабимиз ўқувчилари гулларни доимо меҳр билан парваршиш

қилдилар.

Сизларнинг дўстларингиз». Умар ака Жамилов Улғу Ватан уруши бошланганда 33 ёшга тўлган навқирон йигит эди. Ташкентдаги В. И. Ленин номида педагогика билим юртида ўқитувчилик қиларди. Мен 1936—39 йилларда у кишининг қўлида таълим олганман.

Улғу Ватан уруши бошланиши билан кўплар қатори у ҳам фронтга кетди. Сталинград жангида, Болтиқ бўйи фронтда немис-фашист босқинчиларига қарши жанглarda ўрнатқ кўрсатди. У оддий солдатликдан лейтенант даражасига кўтарилди. Скудовск шахрини душмандан озод қилишда кўрсатган жасорати учун «Жасурлиги учун» медали ва вафотидан сўнг I даражали Ватан уруши ордени билан тақдирланди. Галаба кунлари яқинлашиб қолганлигини сезган Умар ака умр йўлдоши Маҳфуза опага қуйидаги мазмунда хат йўллаган эди:

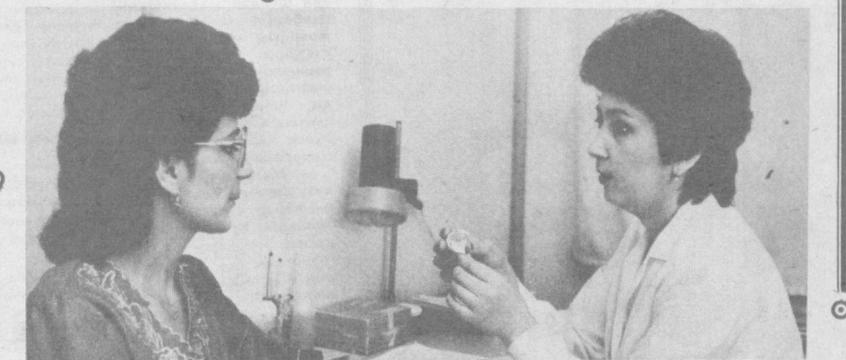
«Вафодорим Маҳфуза! Уруш тугаш арафасида. Манга тўрт йилдирки, оғир жанглари бошдан кечириб, юзлаб шаҳар ва қишлоқларни гитлерчилардан озод қилдик. Галаба кунлари яқин. Тез кунда дийдор кўришиб қолармиз. Хайр, мен учун севайли фарзандларим Шохида ва Дилшодни ўлиб қўй».

Афсуски, бу Умаржон аканинг сўнги хати эди. Турмуш ўртоғининг ҳалок бўлганлиги ҳақидаги «қора хат»ни олган Маҳфуза опа қаттиқ қайғурди. Аммо оғир дамларни сабот ва матонат билан енғди. Фарзандлари Шохида ва Дилшодни оқ ювиб, оқ тараб тарбиялаб ўқирди. Тақдирни қарангки, билим юртида таълим берган устозим Умаржон аканинг ўғли — Дилшодга 24-мактабда она тили ва адабиётдан дарс бердим. От ўрнини той босди. Шохида архитектор бўлиб етишди, Дилшод курувчи-инженер.

Маҳфуза опа фарзандлари билан яна Умаржоннинг қабрини зиёрат қилиб қайтдилар. Она-Ватан озодлик, халқ бахт-саодати йўлида ҳалок бўлган жангчилар хотирасини ёзозлаётган латвиялик дўстларга чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирди.

Маҳфуза опа фарзандлари ва 10 дан ортиқ неваралари ҳузурда кексалик гапшини сурмоқда, уларга бобоси ҳақида тез-тез ҳикоя қилиб бермоқда.

Ҳамидулла ЯУЛДОШЕВ, кекса педагог.

Ташкентдаги кўриш қобилиятини контакт рoстлаш лабораториясида меҳнат унвдорлиги иттифоқи нормативидан уч барабар ошиб кетди. Коллектив ана шундай юқори кўрсаткичга ҳўжалик ҳисобига ўтиш ҳамда меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлашинг бригада

усулини жорий этиш ҳисобига эришди. СУРАТДА: медицина халқшираси Р. Турбо-ва беморга контакт линзидан қандай фойдаланишини тўшунтиряпти.

Р. Нуриддинов фотоси, (УЗАГА).

Ҳаммаси олдинда

Йиллар сайин эмас, дақиқа сайин, Ўзгариб турибди бизнинг бу ҳаёт. Қўшиқлар қуйланар алладай майин, Ёзилар баҳордай бетимсол баёт. Ҳали шундай кунлар келар, бир куня, Унда таъмагирлар бўлмайди, имон. Ҳеч ким унда, ўғлим, алдамас сени, Ҳаёт мўлом бўлар ойдин, нурафшон. Барча ҳазар қилар киши қаҳидан, Биров бир тийинга қилмас хиёнат. Бирор кимса унда давлат банқидан, Пуллар ўмармайди ўғлим, тумонат, Биров унда қулмас киши устидан, Бировнинг ўрини қўзламам биров. Ташвишлар чекмайсан бўхтон дастидан, Ҳасад йўлларингда бўлмайди гов. Йиллар сайин эмас, дақиқа сайин, Яшариб боряпти бизнинг бу ҳаёт! Қўшиқлар қуйланар, алладай майин, Ёзилар баҳордай бетимсол баёт!..

Таржимаи ҳол

Яшаб мен бировга, қимларга ўхшаб, Живдай таъма билан салом бермадим. Кимдандир панд есам онқора йиғлаб,

Қасд олиш фикрида пойлаб юрмадим. Бурда нонга тўйган қоринимн ўйлаб, Ноҳақ ранжитмадим киши дилини. Мағлуб турганда ҳам рўени сўйлаб, Ҳасад-ла сиқмадим зўрнинг қўлини. Ҳавас осмон қадар, кўкракка сиғмас, Ҳаётга беш кунлик ҳирс-ла боқмадим. Хиёнат қилмоққа онам туққанмас, Ҳузур-ҳаловат деб қанот қўқамдим. Рости шунча яшаб сўз излаб топдим, Олтидан минг афзал кўрдим мен сўзин. Яшаб, ёмонлиқнинг бошини чопдим, Жонимдан севдим мен одамлар, сизни!..

Ўтинчим

Тонг сени уйқудан уйғота туриб, Диллингни яйратар, яйратар осмон. Булбуллар қўшини бошлашар кўриб, Ухлаб турганингда, ҳазрати инсон. Сен учун очилар анвойи гуллар, Шамошлар тегранда гир-гир айланар. Саломга шошлар келиндай еллар, Офтоб қўзларингда гўё жойланар. Сен учун яралган неки бор бунда, Дунёга яланғоч келган эй инсон! Улғайиб бўйларинг чўзилган кунда, Уларни айлама ер билан яқсон...

Давлатмурад САЪДУЛЛАЕВ.

Сочлари тўзиган онанинг уймай кириб чиқиб юрганни кўрган Рихсвойнинг кўзлари намланди. — Келинг, Пошшахон ая! — Ен қўшим, жон қўшимсан, Рихсвой! — деди кампир. — Илтмос, дастлабки кўрсатмангдан воз кеч, темир таёқ олиб укаларини қувламади де, Олимжоннинг қўлида хипчин эди, деб айт. Ахир, катта ака ота ўринда, укаларига хипчин билан дўқ-пўписа қилиши мўминку! Бунинг учун қалашмайди, тўрими!

— Сизин мушлагани, итариб юборганда бошингиз билан деворга урлиб беҳуш бўлиб қолганингиз ростку, аямон!

— Майли, мен кечирдим. Синглис ҳам кечирди. Балки суд ҳам кечирар эҳтимол...

Уша кунин Пошшахон ая бу муҳҳи воқеанинг гувоҳи бўлган қўшинлари Назира Собирова, Собир Екубов, Раҳматжон Исмомлов, Манзура Маҷнонова, Мастура Исмомловаларга ҳам шу илтмос билан мурожаат қилиб, ўзинча уларни кўндирган бўлди.

Мана, Сергели район халқ судининг мажлислир залм. Нигоҳларда икки хил мазмун: сочлари қордай оппоқ онага йўналган боқиларда аниқлиш, меҳр, ноқобил фарзанд Олимжонга қадалган кўзларда эса ғазаб ва нафрат. Жамиятнинг ҳўк-

рон. Фақат ҳодиса тафсилотини баён этаётган халқ судьяси К. Яўлчевнинг овози жанрангламоқда.

...Ҳаммаси бир қултумдан бошланди. Сўнгра стакан тўлдириб ичилди. Аввало ора-сира, кейинчалик у ҳар кунни арақ ичмаса туролмайдиган бўлиб қолди. Шундай қилиб Саъдий кўчасидаги 50-уйда яна

Фожна рўй берган кунни ҳам у уйга кирт маст ҳолда кириб келди. — Нега овқат пиширмадинг! — Овқат тайёр, акажон, — титраб-қақшаб гапирди сингли Мавлуза, — ҳозир иситиб келаман. — Келганимча нега иситиб қўймадинг! — ўшқирди ака. — Ахир биз қачон келишингиз

Донубува даврасида

Кўз ёшлари тутдисиени

бир арақтўр пайдо бўлди. «Ўзбекистон» кўн ишлаб чиқариш бирлашмасида ишларди у, топиш-тутиш жойида эди. Алмо арақ оралагач, даромадга дарз кетди, ҳатто оилани боқишга ҳам қурби етмай қолди. Нима қилиш керак! Оиладан воз кечсинми, арақдан! Олимжон биринчи йўлини тутди, хотинини икки фарзанди билан уйдан ҳайдаб чиқарди. Онанинг йиғлаб ялғинишлари кор қилмади. Шу-шу, Олимжон ҳар кунни уйга гандирақлаб келадики, қўлига тушган нарсани синдириб, рўбарў бўлган уқани каптаклайдиган ҳўнар чиқарди.

... — синглининг гапи оғзида қолди, аканинг залворли мушти уи ерга аганатди. Ҳай-ҳайлаб ўртага тўшмоқчи бўлган онага ҳам мушт келиб тегди.

— Менга қўл кўтарма, болам, — ёлборишга ўтди Пошшахон ая, — не-не ҳасратда катта қилдим сени. Кўзи қонга тўлган ўғил онани ҳўлпа бўлиб, куч билан бир четга улоқтирди, муштипар аёл боши билан қилиб деворга урилди, бир оҳ чекиб беҳуш йиқилди. Олимжон эса сервантдаги чинини ва биллур қидишларини чил-чил синдира бошлади.

— Ҳой, ўзингизни босинг, — уқаси Рустам акасини тартибга қақирмоқчи бўлди. — Мавлуза олам бу нодир буюмларни ўз маошидан тўйинга атаб тўллаб юрибди. Шундай дедю, ука балого қолди. Олимжон қўлига аллақердан тушиб қолган темирни ушлаганича укалари Мавлуза, Рустам, Ферузаларни қувлаб қўшинси Рихсвой Норматов уйига ча борди. Кичиклар шу ҳовлида паноҳ топишди. Қўни-қўшинлар жароҳатланган онани касалхонага ётқизишди... Халқ судьяси ҳодиса тафсилотини баён этиб бўлгач, чўқур уф тортиб ўрнига ўтирди. Шу заҳотнёк кексаликка хос бўлмаган қаққонлик билан Пошшахон ая ўрнидан турди: — Аёб — кексаликда, ўзим йиқилиб тушиб, бошимни деворга уриб олибман. Олимжон мени урган йўқ. Уни кечиринлар, у ҳали ёш!

Эх, онаизор, ўғил қирққа кирибди-ю, ҳали унинг учун бу ноқобил ҳамон ёш, ўғил уни ўлим бағрига итқиқмоқчи бўлибдию ҳақон бу оқпадар унинг наздида беғуно! Онага мушт кўтарган тошбағир Олимжон Сағатов тўрт йил мудатга озодликдан маҳрум этилди...

Донубувага Раҳмонали АҚБАРАЛИЕВ котиблик қилди.

— Толиб Содиқович мана мамлакатимизда қайта қуриш шабадаси эсиб турибди. Ошкоралик, демократия деган сўзлар одамларнинг оғзидан тўшмай қолди. Бу ўзгаришлар уларга маъқул бўлди. Йиллар бўйи ичимизда «димланиб» ётган гапларни энди очки-ойдин айтмоқчи. Келинг, Сиз билан ҳам очкичасига гаплашайлик.

— Марҳамат, мен сизлардан ҳеч нарсани яшироқчимасман. Мен дилчимдаги бор гапни, мени ташвишлантираётган, тўлқинлантираётган, ҳаяжонлантираётган гапларни айтмоқчиман.

— Раҳмат. Маълумки В. И. Ленин вафотидан кейин ленинча принциплардан чекиниш бошланди. Партия учун аёна бўлган мунозаралар эркинлиги тугатилди, коллегиялик ва партия ички демократияси бузила бошлади. Айрим коммунистлар «айниди». Шундан келиб чиққан ҳолда сизга «Коммунистни қандай тасаввур этасиз?» деган саволни бермоқчимиз.

— Бу қизиқ савол бўлди-ку. КПСС Уставида коммунистнинг бурчи ва масъулияти аниқ ва равшан ёзиб қўйилган. Унинг қандай бўлиши айтилган.

— Тўғри, буни ҳамма жуда ахши билади. Сўзимиз бошида айрим коммунистлар «айниди» деб айтди. Бу билан айтмоқчимизки, КПСС Устави-дан чекинишлар, таабурликнинг пайдо бўлиши кўпгина хунук оқибатларга олиб келди. Бошимизга озмунча маломат тошларини ёғдирмади, десиз. Агар ҳар бир коммунист КПСС Устав талабларига риоя қилганида, ленинча принципларга риоя этганида, у чизиб берган тўғри йўлдан борганида, биз шу кунларга тушмас эдик, бош берк сўмоқларда улоқиб юрмас эдик.

— Ҳа, балли. бу гапни сиз билан оиз энди айтганимиз. Қанчадан қанча лаёқатли кадрларимиз майиб бўлгандан кейин, партия билети мансабдан мансабга кўтарилиш воситаси бўлиб қолгандан кейин сесканиб уйғондик. Бунинг туб сабаблари нимада эди? Сайлаб қўйилмаган лавозимларни эгаллаш соҳасида чеклашларнинг йўқлиги, лавозимларга таниш-билиш, ошна-оғайнигарчилик билан ўтиб олиш, пора билан мансабга эришиш кадрларимизнинг бўзилишига, бюрократик кўри-нишларга мойил бўлишига олиб келди. Улар агар «таъзим» бўлса, умр бўйи шу лавозимда ишлайвераман деб йилларни эркин ҳис этдилар. Турғунлик йилларида бу нерса янада кучайди. Оқибатда партиянинг обрўси тушди. Турли қинғир йўллар билан партияга суқулиб кирувчи унсурлар сон ортди. Ана шундай кишилар буйруқбоз-лика, лаганбардорликка, «катта» нима деса «хўп» дейишга ўргандилар. Ленин чизиб берган йўлдан адашдик, додинлар. Кўпчилигимиз бунинг учун соибқилари айблагилми. Лекин уша пайларда кузимизни юмиб, завоқшақ билан гулдурос қарсақлар чалганимизни унутиб қўйилдик.

— Қарсақ чалмаганларнинг аҳоли ўзингизга маълумку!

— Ахир коммунистнинг қатъий позицияси бўлиши керак-да.

— Яқинда «Неделя»да қизиқ бир мақола ўқиб қолдик. Унда айтилишича, Сталин нутқлари ёзилган грамластик китубчининг бир томонида раислик қилувчининг «Уртоқ Сталин нутқ сўзлайди» деган гаплари бор экан, холос. Шундан кейин пластиканинг бир томони узоқ давом этган гулдурос қарсақлар билан тугаб, бошқа томонидаги нутқ бошлар экан. Коммунистнинг қатъий позицияси ҳақида ўзингиз гап очдингиз. Аммо Сталин замонидан бошланган гулдурос қарсақлар экиндаги сал пасайди-ку. Бизнингча раҳбарларнинг ҳар бир гапни маъқуллаб, қафтарли оғриғунча қарсақ чаладиган одамларда қатъий позиция бўлганимизки!

— Ҳамма нарса одамнинг ўзига боғлиқ. Масалан, республика ветеранлар Советининг раиси Расул Ғуломовичга ўшаган кишилар ўз қатъий позицияларидан қайтмадилар, баъзи лаганбардорларга қўшилиб, қарсақ чаладилар. Коммунист қандай бўлиши керак деганда, кўз ўнгимга ана шундай қатъий фикрли кишилар келади.

Сизлар билмайсизлар, «Ташсевля»да иш бошлаганимда аҳоли ниҳоятда оғир эди. Ҳамма нарсанинг қатъий ҳисоб-хитоби бўларди. Чунки мамлакатимизда Улуғ Ватан уруши борарди. Ана шундай мураккаб пайларда ҳам коммунистлар бошқаларни ўз орқаларидан эргаштирадиган руҳлантириб, кўларига куч қўшардилар. Мен оилаб станок ёнидан жилмаган коммунистларни биларман. Улар бунинг учун ҳеч қандай мукофот тазма қилмасдилар.

— Гапларингизга тўла қўшилмасиз. Киров, Оржоникидзе, Рудзутак, Бузарин сизга матонатли ленинчиларимиз билан фахрланамиз. Ақмал Икро-

мов, Файзулла Хўжаевдек чинакам халқ фарзандлари ҳозирги ёш авлодга афсонавий қаҳрамонлардек туюлади...

— Ҳа, ўша пайларда коммунистик этиқод билан яшашнинг ўзи қаҳрамонлик эди. Улар ана шу этиқод билан яшадилар. Охири нафасларига йўлдан қайтмадилар. Бўлмаса Файзулла Хўжаев Бухоронинг бадавлат хонадониде туғилган зеб-зийнатларга кўмилиб яшаши мумкин эди. Лекин у коммунистик этиқодига имон келтирди, ана шу этиқод йўлида отасининг миллионларидан воз кечди.

— Ҳақиқатан ҳам қайта қуриш осмонида гулдурган момақалди роқчамоқлар ҳаммаи оёққа турғизди. Партияимизнинг улуғ Ленин васиятларига кўра юргизаётган сиёсати лоқайдлик, таабурлик, тамбаллик, тўрачилик ва бошқа қатор иллатларга қарши беаёв ўт очмоқда. КПСС Марказий Комитетининг умумхалқ муҳокамасига қўйилган Тезисларни ўқимаган одам қолмади ҳисоб. Партия ветерани сифатида Тезислардаги фикрлар қандай қарайсиз!

— Онинг Тезислар ҳамма қатори менинг ҳам дилимга чўс солди. Айниқса,

Саҳифа меҳмони

Толиб СОДИҚОВ:

«Камроқ қарсақ чалинг, ўртоқлар...»

Бугун Ватанимиз пойтахти — Москвада мамлакатимиз коммунистларининг Бутуниттifoқ XIX партия конференцияси ўз ишнни бошлади. Ҳаммамнинг диққат-этибори унга қаратилган. Чунки конференция муҳокамасига қўйилмаётган масалалар партия ва мамлакат учун жуда катта ҳаётий аҳамиятга эга бўлган масалалардир. Хуллас, ўн саккизинчи конференциядан сўнг орадан қирқ етти йил ўтга, яна конференция ўтказишга қарор қилинди. Халқимиз ундан жуда кўп нарсаларни кутмоқда. Шу билан бирга улар демократия ва ошкоралик принципларига биноан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирмоқдалар. Бу байрли шидан ветеран-коммунистлар ҳам четда қолмадилар. Улар ўз ҳаётлари давомида жуда кўп қийинчиликларни кўрганлар. Мамлакатимиз бошига тушган оғир кунларда матонат билан тер тўкиб, коммунист деган номни улуғлашган. Уларнинг кўрган-кечирганлари, ҳаётий тулосалари, ўғитлари, фикр-мулоҳазалари биз учун доимо ҳаёт мактаби бўлиб қолади. Шундай коммунистлардан бири Толиб Содиқович СОДИҚОВдир. У 1947 йилдан КПСС аъзоси, меҳнат фаолиятини «Ташсевля» заводида шоғирдикдан бошлаб, смена мастери, партокм секретари, завод директорлигидан район партия комитетининг биринчи секретари лавозимига кўтарилган. У бу масъул лавозимда салкам 30 йил хизмат қилди. Обрў-этибор билан пенсияга чиқди. Ҳозирги кунда уша ва меҳнат ветеранлари Тошкент шаҳар Совети раисининг ўринбосари бўлиб ишлаб келяпти. Партия ветерани Толиб Содиқович билан бўлган сўбатимиз ҳам мамлакатимизда рўй бераётган революцион ўзгаришлар хусусида, коммунист-раҳбарларнинг маънавий олами ҳамда демократия ва ошкоралик тўғрисида боради.

— Замонанинг зайлини қарангки, баъзи коммунист-раҳбарларимиз коммунистик этиқодни миллионларга алмашидик, қолгани кабинетларда амру фармон юргиздилар, одамлар кўз ўнгига залварли пардалар олиб ташлагач, уларнинг қашшоқ маънавий қиёмаси кўриниб қолди. Кечагина ҳамма-миз гулдурос қарсақлар билан олқишлаган собиқ раҳбарларимизнинг аслида нопок эканликлари алам қилади кишига. Улар учун уялиб, мулзам тортамиз...

— Таабурлик, ўз шахсини улуғлашга мойиллик бундай одамларнинг маънавий тубанлик сари етаклади. Улар гулдурос қарсақлар сеҳрида оёқлари остида ер борлигини унутдилар. Камчилигимизни тан олишимиз керак. Тепамизга қимчи раҳбар бўлиб келса, қарсақ чалиб маъқуллашни ўз бурчимиз деб билдик. Мен раҳбарлик лавозимларида узоқ вақт ишладим. Ҳозир сизлар билан гаплашиб ўтириб ўша ўтган йиллар ҳам кўз ўнгимдан ўтмоқда. Шуниси аччинорки, ўша пайларда ҳаммаси кўр-кўрона расмиятчилик учунгина қилинарди. Маъжиста раислик қилувчи ўтирганлардан сўрайди: «Қаршилар, бетарафлар борми! Йўқ. Демак, бир овоздан қабул қилинди». Қани бирор мард ўрнидан туриб «Мен қаршиман» десин-чи. Нақ бало-қазоларнинг қудромида қолади. Шунинг учун ҳам одамларда «Қарши бўлсам ҳам, бетараф бўлсам ҳам бари-бар ўз билганларидан қолшмайди» деган кайфият пайдо бўлган эди. Кўпинча ҳаёлимда команда берилгандек кўтарилган кўлар, лоқайд, уйқусираган чехралар жонланади. Сув ҳам бир лойқалони тинади. Қайта қуриш ҳаётимизда ана шундай иллатларнинг илҳизини тортмоқда.

— Тезисларнинг 5-бандидаги гаплар жуда маъқул бўлди. Партия ролинни ошириш керак.

— Буни қандай ошириш мумкин! Сизнинг фикрингиз!

— Мен бу саволга М. С. Горбачевнинг сўзлари билан жавоб бермоқчиман. «Партия ролининг кучайиб бориши — қонуният жиараён, — деган эди у Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган тантанали мажлисдаги докладыда. — Аммо бундай ролни қуруқ сўзлар ёки юзаси расм-русумлар белгилаб бермайди. Бу ролни таҳлил қилиш ва баҳолашнинг теранлиги ҳамда ҳалоллиги, сиёсатнинг ўйлаб юритилиши ва ҳаракатларнинг қатъийлиги, хусусий билан умумийни, шахсий манфаат билан жамоат манфаатини, ҳозирги кун билан узоқ муддатли даврни қиёслаб биллиш маҳорати белгилаб беради. Бу ролни жамаиятдаги ишларнинг бориши учун барча партия ташкилотлари ва ҳар бир коммунистнинг масъулиятини ошириш белгилаб беради».

— Демак, одамлар онгига коммунистик таъсир ўтказишни кучайтириш керак демократизм-да!

— Ҳа, шундай. Ҳали баъзиларимизнинг онгимизда эски кайфиятлар ўтган замонлардан, яъни турғунлик йилларидан мерос қолган иллатлар жуда кўп. Иллат бўлса ўртага «Пропаганда ва яна пропаганда!» шунорини ташлаш керак. Муҳолифларимиз бу соҳага миллиардлаб долларларни сарфлаётганликлари бежиз эмас. Айниқса, ҳозирги демократия даврида одамларни ишонтирсангизгина улар орқангиздан эргашади. Партия ташкилотларининг ролни пасайиб кетганлиги яна шу нарса билан изоҳланадики, улар идеология ишларини кўпроқ унутиб қўйдилар. Ак-

синча, ҳўжалик ишларни бошқаришга берилиб кетдилар. Ҳаёт шунини кўрсатмоқдаки, ишда қатъий бурилиш қилишга муваффақ бўлинган, партия раҳбарлари, коммунистлар омманинг ташаббускорлигини уйғота олган жойларда демократиялаш ва ошкоралик йўлидан борилмоқда. Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг янги формаларига кенг ўлиб очиб берилмоқда. Одамларнинг эҳтиёжларини қондириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилинаётган жойларда ишлар жадаллашмоқда.

— Бунинг учун кўпроқ демократия маданиятини эгаллашимиз керак экан-да.

— Ҳа, бу масала яна ўткирроқ тусда кўндаланг бўлмоқда. Чунки бюрократизм ва ҳокимиятни сунистеъмоқ қилиш, мансабпарастлик, ҳўжасизлик ва масъулиятсизлик каби қатор иллатлар ана шундай маданиятнинг етишмаслиги оқибатида келиб чиқади. Чинакам демократия маданияти эса буйруқбозлик, «таъийқ» услубини ҳам, ташкилий ноаниқликни, ишни қуруқ гап билан алмаштиришни ҳам ўзига сингдира олмайди. Қайта қуриш даврида муваффақиятларимизнинг қалити битта. У ҳам бўлса — ишчанлик, демократия ва ошкоралик уюшқоқлик ва интизом.

— Матбуотдаги чиқишларда кўпчилик партия аппаратларининг тузилишини қараб чиқиш, уни қисқартиришни ёқлапти. Бу хусусда Сиз қандай фикр-дасиз!

— Мен ҳам бу фикрга тўла қўшилман. Партия аппаратларининг тузилишини қараб чиқиш, уни қисқартириш тарафдориман. Шунингдек, партия ва давлат органлари функциялари аниқ белгилаб қўйилсин. Кўпинча шундай бўлади, район партия комитети сўсий ва идеологик ишларни комитети сўсий ва идеологик ишлари — дағал хашак йиғиш, сабзаот йиғиштириш, мева-чева териб олиш ва бошқа шунга ўхшаш ишлар билан машғул бўлади. Район партия комитети аппаратидаги бўлимларни ҳам қисқартириш керак. Бизда ҳали ортиқча сарф-ҳаражат, ҳўжасизлик катта. Ана шулар ҳақида уйлашимиз, уларни тартибга келтиришимиз лозим. Шунингдек, партияга қабул қилишда демократия, принципларга қаттиқ риоя қилинишни истаёман. Бошлангич партия ташкилотлари сўнгги сўзни айтиб, ишчи ёки ходимни партияга қабул қилсин. Район партия комитетлари эса фақат ана шу бошлангич партия ташкилотларининг қарорини тасдиқлаши мумкин.

— Сиз шаҳар уруш ва меҳнат ветеранлари Совети раҳбарларидан бири-сиз. Шунинг учун бевосита ўз соҳангиз тўғрисида сўрамасак, нисофдан бўлмас.

— Қарангки, сизлар билан бир соатдан ортқик гаплашиб ўтирибимиз. Аммо ветеранлар ва уларга қилинаётган ғамхўрликлар ҳақида батафсил гапирадиган бўлсам, кун кеч бўлади. Шунинг учун — фақат шаҳримизнинг фахри бўлган ветеранларимизнинг номларини тилга олмақчиман, 1919 йилдан КПСС аъзоси И. С. Секретарёв, 1920—1930 йилларда Ленин партияси сафига кирган Йўлдош Бобожонов, Чинниҳон Иброҳимов, Азиз Тўхтабоев, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Лидия Павловна Казанцева, Антонина Павловна Хлебущина, биринчи ўзбек парашютистик Башорат Мирбобоева... Коммунистик этиқод ва имонни ана шулардан ўргангиш керак.

— Янгилигимиз, тобланиш замонда яшавамиз. Аjab эмаски, янги даврининг ўз Кировлари, ўз Бухаринлари ўз Хўжаевлари етишиб чиқса, имон-этиқод муштакмайланса...

— Шак-шубҳасиз шундай бўлади. Одамлар онгидеги кўртлаган иллатларни сидириб олиб ташлаётган Коммунистик партияимизнинг бош мақсади ҳам шу.

— Толиб Содиқович, саҳифамиз меҳмонларига берилган аънавий сўнгги саволимиз бор: «Мушоҳада» мухлисларига қандай истаклар билдирмоқчиси!

— Энг аввало соғ-саломат бўлишим. Кейин ғалати бўлса ҳам бир истақ айтмоқчиман: қарсақбозлик, олқишчиларни ўрганманг. Кафтингизни кафтингизга уришдан олдин пухта-пишқ ўйлаб олинг. Аслини олганда, виждонан ишлайдиганлар ҳеч қандай қарсақларга муҳтож эмас.

— Мазмуни сўбатингиз учун оқшомхонлар, «Мушоҳада» мухлислари номидан Сизга миннатдорчилик билдирамиз.

— Раҳмат.

Саҳифа мезбонлари Эсон ҚОСИМОВ ва Мурод ХАЛИЛОВ.

«Мушоҳада»нинг навбатдаги сонини 26 июлда чиқади.

